

Az Amazon bookstore ügy tanulságai az online kereskedelem számára

(Amazon EU v Minister de la Culture, C-366/24)

Az ügy háttere, a francia állam és az Amazon közötti jogvita a könyvek kiszállítási díjáról előzetes döntéshozatali eljárás keretében az Európai Bíróság (EUB) elé került, amely 2025 decemberében hozott ítéletet az Amazon könyvesbolt ügyben. Az ügy első látásra egy technikai kérdésről szólt – mennyibe kerülhet egy könyv kiszállítása –, valójában azonban az online platformok és a nemzeti piacvédelmi szabályok közötti határokat vizsgálta az EUB.

Franciaország 2023-ban új szabályt vezetett be a könyvpiac védelmére. Az intézkedés lényege az volt, hogy ha egy könyvet online rendelnek meg és házhoz szállítással kérnek, akkor bizonyos értékhatár alatt legalább három euró szállítási díjat kell felszámítani. A szabályozás célja a francia könyvesboltok védelme volt. Az online platformok – különösen az Amazon – korábban szimbolikus, akár egycentes szállítási díjjal kínálták a könyveket, ami jelentős versenyelőnyt jelentett a fizikai boltokkal szemben. A francia kormány álláspontja szerint ez a gyakorlat hosszabb távon veszélyeztette a független könyvesboltok fennmaradását és ezen keresztül a kulturális sokszínűséget is.

Az Amazon ezzel szemben azt állította, hogy a minimum szállítási díj valójában az online kereskedelem ellen irányul, és sérti az uniós belső piac alapelvét, az áruk szabad mozgását. A vállalat szerint a szabály mesterségesen emeli az online vásárlás költségeit, és ezzel torzítja a versenyt a különböző értékesítési csatornák között. A vita végül a francia legfelsőbb közigazgatási bíróság, a francia Államtanács (Conseil d'Etat) elé került, amely előzetes döntéshozatali kérdésekkel fordult az uniós bírósághoz.

Az EUB ítélete árnyalt megközelítést követ. A testület először is kimondta, hogy az ilyen típusú szabályozás nem tartozik az uniós szolgáltatási irányelv hatálya alá (ebben eltérve az ügyben eljáró főtanácsnok álláspontjától), mivel a tagállamok kulturális politikájának részét képezheti. Ez fontos megállapítás, mert megerősíti, hogy a könyvpiac szabályozásában a tagállamoknak továbbra is jelentős mozgásterük van. A bíróság ugyanakkor azt is hangsúlyozta, hogy a minimum szállítási díj hatással lehet a könyvek határon átnyúló értékesítésére, ezért az uniós belső piac szabályai – különösen az áruk szabad mozgásának elve – továbbra is alkalmazandók.

Az EUB nem mondta ki sem azt, hogy a francia szabály jogszerű, sem azt, hogy az uniós jogba ütközik. Ehelyett a kérdést visszautalta a francia bírósághoz, amelynek most azt kell megvizsgálnia, hogy a szabály valóban szükséges és arányos eszköz-e a kulturális célok eléréséhez. Más szóval: a francia államnak bizonyítania kell, hogy a minimum szállítási díj valóban hozzájárul a könyvesboltok fennmaradásához, és nincs olyan kevésbé korlátozó intézkedés, amely ugyanazt a célt elérné.

Az ügy jelentősége messze túlmutat a könyvpiacon. A bíróság ugyanis egy olyan kérdésről foglalt állást, amely az online platformgazdaság egyik alapvető problémáját érinti: mennyiben szabályozhatják a tagállamok azokat az üzleti modelleket, amelyek a logisztikai hatékonyságra és az alacsony szállítási költségekre épülnek. Az e-kereskedelemben a szállítási feltételek gyakran legalább olyan fontos

versenytenyezőt jelentenek, mint maga a termék ára. Ha a tagállamok széles körben beavatkozhatnak ezekbe a feltételekbe, az jelentős hatással lehet az online kereskedelem jövőjére Európában.

Az ügy másik fontos tanulsága, hogy az EUB növekvő óvatossággal közelíti meg a platformgazdaságot érintő kérdéseket. A döntés nem zárja ki a nemzeti piacvédelmi intézkedéseket, ugyanakkor világossá teszi, hogy az ilyen szabályoknak szigorú arányossági vizsgálaton kell átmenniük. A tagállamok tehát nem korlátozhatják szabadon az online kereskedelmet, de bizonyos közérdekű célok – például a kulturális sokszínűség védelme – indokolhatnak egyes beavatkozásokat.

A francia Conseil d'État döntése ezért különösen érdekes lesz a vállalatok számára. Ha a bíróság végül fenntartja a minimum szállítási díjat, az megerősítheti a tagállamok mozgásterét az online platformokkal szembeni szabályozásban. Ha viszont a szabályt aránytalannak találja, az fontos jelzés lehet arra, hogy az uniós belső piac védelme továbbra is erős korlátot jelent a nemzeti piacvédelmi intézkedésekkel szemben.

Bár a vita egy három eurós szállítási díjról indult, az ügy valójában arról szól, hogyan alakul az online kereskedelem és a nemzeti gazdaságpolitika viszonya az Európai Unióban. Az Amazon és a francia állam közötti jogvita ezért jó példája annak, hogy a digitális gazdaságban még a látszólag apró szabályok is könnyen európai szintű jelentőséget kaphatnak.